

CADRUL DE REFERINȚĂ AL EVALUĂRII PROGRAMELOR DE FORMARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SUPERIOR

Vladimir GUȚU, Elena MURARU, Otilia DANDARA

Catedra Științe ale Educației

The reference of internal evaluation of University Studies Program is on management instrument of internal evaluation of quality, that has to offer methodology, techniques, that will assure the quality on the Formation Program level: the reference is based on the internal policy of evaluation, on standards, on indicators and the criteria of appreciation of these indices.

I. Programul de formare: cadrul normativ, misiunea și obiectivele

Cerințele normative pentru autorizarea și lansarea programului de formare țin de următoarele:

- corespunderea fondării domeniului/specialității, prevederilor legale;
- conceptualizarea misiunii și stabilirea obiectivelor programului;
- corespunderea programului de formare a cadrului național al calificărilor.

A. Cadrul normativ, misiunea și obiectivele

Nr. d/o	Standard	Indicatori de performanță	Scala de apreciere
1	A 1. Programul de formare A 1.1. Programul este autorizat în corespundere cu legislația în vigoare	I.P.1. Programul de formare este autorizat și funcționează conform Legii învățământului, Legii de acreditare și/sau obținerii licenței (se evaluează existența actelor respective). I.P.2. Programul de formare corespunde cadrului național al calificărilor.	
2	A 2. Misiunea și obiectivele A 2.1. Misiunea și obiectivele corespund actelor în vigoare	I.P.1. Misiunea și obiectivele Programului de formare sunt argumentate și în corespundere cu cadrul național al calificărilor și cu cadrul valoric universitar. I.P.2. Obiectivele Programului de formare sunt în corespundere și interdependentă cu misiunea, cu politicile și strategiile universității. I.P.3. Misiunea și obiectivele Programului de formare se caracterizează prin claritate, specificitate, distincție. I.P.4. Misiunea și obiectivele Programului de formare reflectă prevederile generale ale integrității academice. I.P.5. Obiectivele în cadrul Programului sunt formulate din perspectiva strategică a formării.	

II. Curriculumul și dezvoltarea curriculară

Cerințele și indicatorii privind curriculumul și dezvoltarea curriculară în cadrul domeniului de formare profesională/specialității se deduc din tendințele și experiențele actuale ale domeniului și se axează pe următoarele aspecte:

1. **Produse curriculare:** planul de învățământ, curricula pe discipline, manuale și ghiduri academice, cadrul calificărilor, cursuri, proiecte didactice.

2. **Procesul de organizare a învățământului și structura:** calendarul academic și durata studiilor, sistemul de credite transferabile de studiu, forme de organizare a studiilor etc.

3. **Procesul de predare – învățare – evaluare – cercetare.**

B. Eficiența curriculară

Nr. d/o	Standard	Indicatori de performanță	Scala de apreciere
1	B 1. Produse curriculare B 1.1. Planul de învățământ corespunde cu cerințele planului-cadru și cadrului calificărilor	I.P.1. Planul de învățământ corespunde cerințelor planului-cadru privind: <ul style="list-style-type: none"> • componenta temporară; • componenta formativă; • componenta acumulare; • componenta evaluare. I.P.2. Planul de învățământ corespunde standardelor internaționale privind: <ul style="list-style-type: none"> • structura planului: trunchi comun, trunchi individual; • componentele preconizate și cerințele pieței muncii; • corelarea cadrului național al calificărilor cu cel internațional; • flexibilitate și deschiderea lui spre perfecționare. 	
2	B 2. Curricula pe discipline B 2.1. Curriculumul pe discipline este proiectat holistic și axat pe formarea de competențe	I.P.1. Curriculumul pe discipline corespunde misiunii, obiectivelor și planului-cadru. I.P.2. Curricula pe discipline corespunde prevederilor teoriei și practicii învățământului universitar privind: <ul style="list-style-type: none"> • structura curriculumului (conceptul, obiectivele generale, administrarea disciplinei, obiectivele de referință, conținuturi, strategii didactice, sugestii de organizare a activității individuale, sugestii de evaluare); • interconexiunea competențelor curriculare; • proiectarea taxonomică a obiectivelor și orientarea acestora la formarea interconexă a cunoștințelor, capacităților și atitudinilor (competențelor); • prezentarea sistemică și științifică a teoriilor, noțiunilor, faptelor, fenomenelor etc.; • strategiile didactice orientează studentul spre învățarea activă. 	
3	B 3. Suportul curricular B 3.1. Manuale, suporturi de curs, ghiduri și alte materiale didactice care corespund curriculumului pe discipline	I.P.1. Manuale, suporturi de curs, ghiduri, alte materiale didactice care corespund curriculumului pe discipline, teoriilor și experiențelor moderne de învățare privind: <ul style="list-style-type: none"> • coerența obiectivelor curriculare, conținuturilor și activităților de învățare; • conținuturi curriculare - conținuturi din materialele-suport; • orientează studentul spre învățarea activă; • orientează studenții spre învățarea individuală; • asigură atingerea obiectivelor generale și curriculare. I.P.2. Dizainul materialelor-suport corespunde cerințelor existente.	
4	B 4. Organizarea și managementul procesului de învățământ B 4.1. Organizarea și managementul procesului de învățământ în cadrul Programului de formare se realizează în conformitate cu regulamentul respectiv intern	I.P.1. Programul de formare se realizează în conformitate cu Regulamentul educațional de organizare a procesului. I.P.2. Realizarea prevederilor planului de învățământ corespunde normării timpului de învățământ pe semestru, pe săptămână, pe zi. I.P.3. Procesul didactic prevede timp pentru activitățile individuale ale studenților. I.P.4. Se respectă opțiunile prevăzute în plan, ore facultative, ore de orientare spre o altă specialitate la masterat, alte opțiuni. I.P.5. Schema orară prevede și realizarea practicilor de specialitate prevăzute în plan. I.P.6. Decanatul, catedrele respective activează în baza planurilor strategice și operaționale/curente. I.P.7. Documentația corespunde registrului de documente necesare pentru realizarea Programului de formare: planuri de învățământ, scheme, orare, curricula, registre etc. I.P.8. Orarul examenelor semestriale, examenelor de licență, de masterat se afișează în prealabil în conformitate cu actele normative în vigoare.	

5	<p>B 5. Procesul de predare-învățare-evaluare B 5.1. Proiectarea strategiilor didactice centrate pe student</p>	<p>I.P.1. Procesul de predare-învățare se realizează în baza curriculumului disciplinar, proiectării didactice respective. I.P.2. În cadrul procesului de învățământ se aplică strategii didactice eficiente (tehnologii moderne, metode interactive). I.P.3. Strategiile didactice aplicate corespund obiectivelor curriculare și registrului de competențe stabilite de cadrul calificărilor. I.P.4. Se aplică eficient diversitatea formelor de organizare a procesului de predare-învățare: cursuri și seminare integrative, problematizate, traininguri etc. I.P.5. Evaluarea rezultatelor academice se realizează în conformitate cu cerințele existente, privind:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tipurile de evaluare (inițială, formativă, finală); • formele și modalitățile de evaluare (în scris, oral, examen, colocviu); • instrumente de evaluare (metode și tehnici de evaluare); • testele și alte activități de evaluare; • realizarea feedbackului. 	
---	--	---	--

III. Personalul didactic

Prin personal didactic se înțelege personalul care realizează activități educaționale (și de cercetare) în instituția de învățământ superior. Pentru ocuparea posturilor didactice, personalul didactic trebuie să îndeplinească cerințele legale existente: titular-cumular, deținător de titluri și grade academice și științifice etc.

Pentru obținerea autorizației de aplicare a Programului de formare, facultatea/catedrele respective trebuie să dispună de un număr (%) de cadre didactice titularizate și cu grade academice/științifice în conformitate cu cerințele existente.

Facultatea și structurile respective asigură acoperirea activităților prevăzute de planul de învățământ cu cadrele didactice.

C. Personalul didactic

Nr. d/o	Standard	Indicatori de performanță	Scala de apreciere
1	<p>C 1. Calitatea personalului didactic C 1.1. Programul de formare este realizat de personalul didactic calificat, numărul căroră este adecvat numărului de studenți stipulat în documentele respective</p>	<p>I.P.1. Calificarea cadrelor didactice corespunde cu profilul de formare. I.P.2. Gradul de acoperire cu personalul didactic conform statelor de funcții. I.P.3. Rata cadrelor didactice cu norma de bază în instituția de învățământ. I.P.4. Gradul de acoperire cu personalul didactic angajat prin cumul. I.P.5. Procentul cadrelor didactice ce dețin titluri/grade științifice, academice. I.P.6. Corespunderea formei de angajare a personalului didactic cu cadrul normativ. I.P.7. Formarea continuă a cadrelor didactice pe parcursul perioadei de activitate după susținerea concursului (stagii, cursuri, participarea în proiecte etc.). I.P.8. Rezultatele obținute în cadrul activității științifice și curriculare (elaborarea de curricula, manuale, suporturi de curs, ghiduri metodologice, materiale de evaluare, articole științifice etc.). I.P.9. Conducerea științifică și metodologică a studenților, masteranzilor, doctoranzilor. I.P.10. Participarea la conferințe naționale/internaționale, în proiecte naționale/internaționale. I.P.11. Mobilitatea academică (predarea cursurilor, participarea la stagii în alte instituții de învățământ superior din țară și de peste hotare)</p>	

IV. Studenții

Studenții în cadrul învățământului superior trebuie priviți ca beneficiari și subiecți activi ai procesului de învățământ.

Studenții ca și personalul didactic se conduc în realizarea programului de studiu de drepturile și obligațiunile stipulate în Carta universitară, Regulamentul intern de funcționare a instituțiilor de învățământ, Codul deontologic universitar, alte acte normative.

D. Studenții

Nr. d/o	Standard	Indicatori de performanță	Scala de apreciere
1	D 1. Înmatricularea la studii D 1.1. Înmatricularea la studii se realizează în conformitate cu Regulamentul de organizare și desfășurare a admiterii	I.P.1. Recrutarea studenților se face prin proceduri stipulate în Regulamentul respectiv și procedurile de admitere proprii. I.P.2. Înscrierea la concursul de admitere se face în baza diplomei de bacalaureat sau a altor acte de studii echivalente. I.P.3. Respectarea șanselor egale la admitere	
2	D 2. Formațiunile de studiu D 2.1. Formațiunile de studiu (serii, grupe, sub-grupe) se formează în corespundere cu normati-vele existente și în corespundere cu necesitățile desfășurării eficiente a procesului de învățământ	I.P.1. Respectarea normelor legale în dimensionarea formațiunilor de studii privind: • numărul de studenți în serii; • numărul de studenți în grupe; • numărul de studenți în subgrupe. I.P.2. În cadrul realizării programului de studii studenții au dreptul să treacă dintr-o grupă în alta, dacă acest lucru este legat de motive convingătoare sau în scopul optimizării formațiunilor de studii.	
3	D 3. Autoguvernanța studenților D 3.1. Administrarea participării studenților în realizarea Programului de studiu se face în conformitate cu Regulamentul intern de funcționare a instituțiilor	I.P.1. Prezența/absența studenților la cursuri, seminare, lucrări de laborator (dinamica). I.P.2. Rezultatele obținute de student pe parcursul școlarizării sunt atestate prin Foaia-matricolă. I.P.3. Promovarea studenților dintr-un an de studiu în altul se reglementează prin implementarea Sistemului European de Credite Transferabile de Studii ce au fost acumulate de student. I.P.4. Raportul procentual dintre numărul de studenți înscriși în anul I și numărul de absolvenți (dinamica pierderii de studenți pe ani de studii). I.P.5. Transferabilitatea studenților (mobilitatea dintre instituțiile de învățământ superior, facultăți, specialități) se reglementează prin regulamente interne. I.P.6. Participarea studenților la autoguvernanța realizării Programului de studii. I.P.7. Gradul de promovabilitate pe parcursul termenului de studiu.	
4	D 4. Rata angajării D 4.1. Rata angajării în câmpul muncii a absolvenților corespunde cu normele existente	I.P.1. Procesul de angajare în câmpul muncii se realizează în conformitate cu calificările obținute. I.P.2. Procentul neangajaților în câmpul muncii și cauzele lor. I.P.3. Procentul de absolvenți care și-au continuat studiile la masterat, doctorat și/sau își fac studiile pentru obținerea altei specialități.	

V. Activitatea științifică

Cercetarea științifică în cadrul universitar este indispensabilă de procesul educațional și se realizează prin diferite forme:

- cercetarea (nefinanțată) în cadrul activității de predare-învățare, ca modalitate de modernizare a cursurilor predate;
- cercetarea în cadrul temelor instituționale, finanțate de către stat;
- cercetarea în cadrul proiectelor naționale și internaționale;
- cercetarea în cadrul programelor de stat;
- cercetarea în cadrul studiilor de doctorat și postdoctorat;
- cercetarea ca strategie științifică și didactică etc.

E. Eficiența activității științifice

Nr. d/o	Standard	Indicatori de performanță	Scala de apreciere
1	E 1. Proiecte și strategii investigaționale E 1.1. Facultatea și structurile ei au o strategie de realizare a cercetărilor științifice pe termen lung, mediu și scurt, realizează proiectele de cercetare, dispun de resurse umane capabile să obțină noi cunoștințe științifice și să implementeze rezultatele investigaționale în practică	I.P.1. Facultatea și structurile acesteia realizează: • proiecte instituționale de cercetare; • proiecte naționale/internaționale de cercetare; • cercetări individuale; • altele. I.P.2. În cadrul facultății/structurilor respective funcționează Seminarul de Profil, Consiliul Științific Specializat pentru susținerea tezelor de doctorat. I.P.3. În cadrul facultății/structurilor respective se realizează studii de doctorat și postdoctorat. I.P.4. Cercetarea dispune de resurse umane, financiare, logistice suficiente pentru a realiza proiectele de cercetare. I.P.5. Valorificarea rezultatelor de cercetare prin: • publicații științifice și transfer tehnologic; • implementarea în practica respectivă; • parcuri științifice etc. I.P.6. Participarea la foruri, conferințe științifice naționale, internaționale. I.P.7. Publicarea rezultatelor științifice în reviste naționale și internaționale. I.P.8. Pregătirea cadrelor științifice prin doctorat. I.P.9. Participarea studenților în activitatea de cercetare.	

VI. Baza materială

Calitatea bazei materiale este considerată o condiție importantă în realizarea eficientă a Programului de formare. Baza materială include: infrastructura, logistica, echipamentul, finanțarea etc.

Baza materială a instituției de învățământ superior trebuie să corespundă standardelor care asigură realizarea unui proces de învățământ de calitate. Aceasta se referă la următoarele:

- spațiul și numărul de locuri;
- laboratoare și biblioteci;
- infrastructura și echipamentul;
- logistica;
- finanțarea.

F. Eficiența bazei materiale

Nr. d/o	Standard	Indicatori de performanță	Scala de apreciere
1	F 1. Patrimoniul, dotare, resurse financiare F 1.1. Instituția dispune de acel patrimoniu care contribuie în mod eficace la realizarea misiunii și obiectivelor fixate	I.P.1. Spațiile de învățământ și cercetare corespund standardelor existente și specificului Programului de studiu: săli de curs, laboratoare, centre științifice etc. Calitatea acestora se apreciază în funcție de suprafață, volum, starea tehnică sanitaro-igienică etc. I.P.2. Dotare Sălile de curs dispun de echipament tehnic, mijloace respective care facilitează activitatea educațională. I.P.3. Calitatea bazelor necesare desfășurării stagiilor de practică. I.P.4. Dotarea bibliotecii: • fondul de cărți; • săli de lectură; • Internet; • alte servicii. I.P.5. Asigurarea studenților cu locuri în cămine (alte facilități sociale). I.P.6. Resurse financiare: • finanțarea din buget; • finanțarea din contracte; • finanțarea din alte surse; • salariul minim; • necesitățile reale în finanțare.	

VII. Managementul intern al calității

Acest compartiment se structurează în următoarele aspecte:

- strategii și proceduri pentru asigurarea calității;
- calitatea curriculumului și dezvoltării curriculare;
- calitatea profesorului;
- calitatea studentului;
- calitatea managementului.

G. Eficiența managementului intern al calității

Nr. d/o	Standard	Indicatori de performanță	Scala de apreciere
1	G 1. Strategii și proceduri pentru asigurarea internă a calității G 1.1. Politici și structuri pentru asigurarea internă a calității	I.P.1. Politici de asigurare internă a calității. Există un program și o strategie de politici intrauniversitare de asigurare a calității. I.P.2. Organizarea sistemului de asigurare internă a calității. În instituții există structuri manageriale și comisii pe programe de studii care asigură realizarea internă a managementului calității.	
2	G 2. Calitatea și managementul curriculumului G 2.1. Proiectarea, aprobarea, monitorizarea și evaluarea curricula în cadrul Programului de formare în baza criteriilor de calitate	I.P.1. Existența metodologiei și instrumentarului de asigurare a calității curriculare. I.P.2. Existența structurilor interne cu funcții de asigurare a calității curriculare.	
3	G 3. Calitatea profesorului/cadrului didactic G 3.1. Universitatea trebuie să dispună de acel personal didactic, ca număr și calitate, care ar asigura realizarea eficientă a Programului de formare	I.P.1. Existența unei metodologii și instrumentarului de evaluare a profesorului. I.P.2. Existența unor structuri manageriale de evaluare a profesorului. I.P.3. Evaluarea cadrelor didactice de către colegi. I.P.4. Evaluarea cadrelor didactice de către studenți. I.P.5. Realizarea autoevaluării.	
4	G 4. Evaluarea studenților (rezultatelor academice) G 4.1. Evaluarea studenților se realizează pe bază de criterii, cerințe și tehnici evidente care sunt aplicate consecvent	I.P.1. Existența unei metodologii eficiente de evaluare inițială, formativă și finală a studentului. I.P.2. Realizarea interconexiunii dintre obiectivele curriculare și evaluarea studenților. I.P.3. Realizarea obiectivității în evaluarea prin elaborarea testelor valide. I.P.4. Realizarea eficientă și continuă a feedbackului. I.P.5. Strategiile de evaluare și examinare a studenților sunt centrate pe rezultatele învățării și anunțate studenților din timp.	

Prezentat la 04.04.2007